

Alt i alt, med Tankerne henvendt paa Bestemmelserne i Menighedsraadslovens § 39, Stykke 2, 3, 4 og 5, og paa Indførelsen af Loven om Sognebaandsløsning og Brug af Kirker, om Adgang til Præsteembeder o. s. v., føler jeg Trang til at sige den danske Regering og Rigsdag Tak for den Imødekommenhed overfor de særlige sønderjydske Forhold, der er udvist ogsaa ved disse Love, og jeg skal hermed anbefale det foreliggende Lovforslag til uforandret Vedtagelse af dette høje Ting.

Inger Gautier-Schmit: Naar man gennemgaar den danske Kirkes Historie siden Reformationen, viser det sig, at der ikke kan paapeges en enkelt, ganske bestemt Kirkeordning, der som saadan har givet de bedste Muligheder for det rigeste Kirkeliv. Vi ser saaledes en blomstrende Tid oprinde for vor Kirke i Tiden umiddelbart efter Reformationen; da alt, hvad der hører til en Kirkeordning, en Kirkeorganisation, i højeste Grad var uafhængigt og i sin Vorden. Ligeledes ser vi en Oplomstring af Menighedslivet under Christian den Sjette og Frederik den Sjette, skønt vi da havde den stiveste Statskirkeordning; og endelig følger der ligeledes efter Grundlovens Vedtagelse og Religionsfrihedens Indførelse stor Fremgang i det kirkelige Liv. Man ser heraf, at Livet bryder sig Vej uafhængigt af de ydre Former. Men derfor kan det alligevel ikke benægtes, at den ydre Ramme kan have sin store Betydning i Retning af at bidrage saavel til at fremme og bevare Livet indenfor Kirken som til at hævde dette. Den Opfattelse, at fuldstændig uordnede Forhold skaber de bedste Kaar for kirkeligt Liv, kan jeg ikke dele; Livet viser heller ikke dette, og den megen Tale, som vi bestandig hører om aandelig Frihed i Modsætning til Organisation med Skræmmeordet Kirkeforfatning, turde ved nærmere Betragtning være ganske overfladisk, thi Spørgsmaalet bliver da igen: Hvilken Frihed tales der om, og hvilken Forfatning tænkes der paa. Ønsker man indenfor vor evangelisk-lutherske Folkekirke en Frihed paa den Maade, at man kræver fuldstændig Frihed for sig selv og samtidig tillader snart sagt alle mulige religiøse Opfattelser, saa at man derved paa en Maade anerkender disses relative Berettigelse, da synes jeg, man maa stille sig noget skeptisk overfor Friheden. Og er der Tale om en Organisation, der er en naturlig Ramme om vort kirkelige Liv, en Ramme, som Livet og Historien har skabt, og som er fremgaaet af en naturlig Udvikling indenfor Kirken i

Samklang med den øvrige Udvikling i Landet, da mener jeg, vi skal være glade for en saadan Organisation, og den Tale, jeg gentagne Gange har hørt fremsat i Folketinget: at Organisation afgiver en god Jordbund for Hykleri og Skinhellighed, synes jeg ikke har meget paa sig.

Efter de ca. 200 Aar under Enevælden var den danske Kirkemenighed ved den frie Forfatnings Indførelse ikke moden til selv at lede og administrere de kirkelige Forhold i Sognene. Man kan derfor sige, at Lovgivningen har været i Kontakt med Livet; naar der ikke straks efter Grundloven blev vedtaget en fuldt færdig Kirkeforfatning — den vilde sikkert ogsaa den Gang have virket hæmmende paa Kirkens Liv. Det, som den danske Menighed da trængte til, var Frihed, var at faa de stive Statskirkeforhold opløst, var at blive vakt til personlig kristelig Bevidsthed og faa Lov til at røre sig, saa den enkelte indenfor Folkekirken kunde komme til at leve sit frie personlige kirkelige Liv uden at være stavsbundet i nogen Retning. Den danske Kirkemenighed kunde den Gang lignedes ved et Menneske, som har været bundet af snærende Baand; naar disse Baand løses, er sikkert hans første Trang at strække Lemmerne for at føle, at han kan aande frit, og naar der saa er kommet Bevægelse og Friskhed i Legemet igen paa Grund af den vundne Frihed, da kommer Tiden, da han føler Trang til at arbejde og til at styre og raade over sit eget. Og man maa sige, at Lovgivningsmagten var lydør overfor disse Rørelser indenfor Kirkens Liv, thi, som det allerede før blev nævnt af den højtærede Kirkeminister, det var først og fremmest Frihedslove, som blev vedtaget paa Rigsdagen, ikke Kirkeforfatning; hver Gang, der var Tale om Kirkeforfatning, faldt Forslaget til Jorden, og i Stedet for kom der en Frihedslov. Man maa altsaa sige, at Kirkeforfatningsvejen har været ufremkommelig i vort Land. Saa sent som i 1910, da forhenværende Kultusminister Appel fremsatte Forslag til Lov om Menighedsraad, indledede Ministeren sin Tale med følgende Ord: „Dette Lovforslag tilsigter ikke at være Indledningen til en samlet Lov om Kirkens Forfatning“. Og saavel ved Fremsettelsen af Forslag til Lov om Nedsættelse af et kirkeligt Udvalg i 1920 som ved Fremsettelsen af de foreliggende Lovforslag i Februar i Aar og tillige ved Forelæggelsen her i Dag, har jo vor nuværende højtærede Kirkeminister udtalt, at han heller ikke vil arbejde for en Kirkeforfatning.

Der er derimod en anden Linie, den